

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

**FAKTOR-FAKTOR KEGAGALAN MEMBEBAKAN DIRI
DARIPADA DADAH DI KALANGAN PENAGIH**

MOKHTAR BIN MOHAMMED

FPP 1997 38

**FAKTOR-FAKTOR KEGAGALAN MEMBEBASKAN DIRI
DARIPADA DADAH DI KALANGAN PENAGIH**

MOKHTAR BIN MOHAMMED

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA.

1997

**FAKTOR-FAKTOR KEGAGALAN MEMBEBASKAN DIRI
DARIPADA DADAH DI KALANGAN PENAGIH**

Oleh

MOKHTAR BIN MOHAMMED

**Projek penyelidikan ini dikemukakan sebagai memenuhi sebahagian
daripada syarat bagi mendapatkan Ijazah Sarjana Sains di Fakulti
Pengajian Pendidikan Universiti Putra Malaysia.**

Mei 1997

**Buat Ayahanda dan Saudara-saudara ku
yang memahami perjuangan ini
dan**

**Isteri ku Jamilah bt Hussin
yang banyak berkorban**

serta

Anak-anak yang ku sayangi

Nawal Syafiq

Nur Asyraq

Nifail Aniq

Najlaa Sadiq

PENGHARGAAN

*Dengan Nama Allah Yang Maha Pemurah
Lagi Maha Penyayang*

Syukur Alhamdulillah ke hadrat Ilahi, kerana dengan izin dan rahmatNya,
maka dapat saya menyiapkan kertas projek ini.

Saya ingin mengambil kesempatan untuk mengucapkan setinggi
penghargaan dan terima kasih kepada Dr. Mizan Adiliah bt Ahmad Ibrahim
selaku penyelia saya yang banyak memberi tunjuk ajar dan galakan serta
kesabaran beliau sehingga membolehkan saya menyiapkan penulisan projek
bertajuk, Faktor-faktor
Kalangan Penagih.

Saya juga ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada Komandan Pusat
Serenti Sungai Petani, Kedah En. Sabri bin Zainuddin Zainol yang memberi
kebenaran dan kerjasama sepanjang kajian dijalankan.

Akhir sekali, terima kasih untuk rakan-rakan yang turut membantu
dalam memberi kerjasama menghasilkan projek ini.

Wassalam.

MOKHTAR BIN MOHAMMED - 1997

KANDUNGAN

TAJUK	HALAMAN
PENGHARGAAN	iii
KANDUNGAN	iv
SENARAI JADUAL	xii
SENARAI RAJAH	xviii
SENARAI SINGKATAN	xix
ABSTRAK	xx
ABSTRACT	xxii
BAB	

I PENDAHULUAN

Pengenalan	1
Sejarah Pusat Serenti Sungai Petani	4
Pentadbiran Pusat Serenti Sungai Petani	6
Komandan	6
Timbalan Komandan	10
Unit Kaunseling	12
Unit Keselamatan	14
Unit Asrama	18
Unit Agama	22
Unit Perubatan	23
Unit Vokasional	26
Unit Ala Tentera	29

HALAMAN

Pemulihan Di Pusat Serenti Sungai Petani	33
Sistem Fasa	34
Program Pemulihan	37
Perkhidmatan Kaunseling	38
Perkhidmatan Pemulihan Agama	41
Khidmat Pemulihan Vokasional	43
Pemulihan Jasmani	44
Pernyataan Masalah	45
Objektif Kajian	46
Persoalan Kajian	48
Definisi konsep	51
Membebaskan Diri Daripada Dadah	51
Dadah	51
Disiplin	52
Pusat Pemulihan	53
Penagih Dadah	53
Keyakinan	53
Sokongan	54
Dorongan	54
Pentadbiran	54
Penghuni	54
Pegawai Pemulihan Dadah	55
Membebaskan	55
Matlamat	56
Program	56
Jiran	56
Keluarga	56
Definisi Operasional	57
Membebaskan Diri Daripada Dadah	57
Dadah	57
Disiplin	57
Pusat Pemulihan	58
Penagih Dadah	58
Keyakinan	58

HALAMAN

Sokongan	58
Dorongan	59
Pentadbiran	59
Penghuni	59
Pegawai Pemulihan Dadah	59
Membebaskan	60
Matlamat	60
Program	60
Jiran	60
Keluarga	61
Kajian-kajian Lepas	61
Kajian Tempatan	61
Kajian Luar Negeri	64
Rumusan Kajian Lepas	69
Kerangka Teoritikal	70

II METODOLOGI KAJIAN

Pengenalan	73
Rekabentuk kajian	73
Tempat Kajian	74
Subjek Kajian	74
Limitasi Kajian	75
Alat Kajian	75
Penganalisisan Data	76

HALAMAN

III

KEPUTUSAN KAJIAN

Pengenalan	77
Profil Responden	77
Keputusan Kajian	83
Bagaimanakah tahap keyakinan penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti?	83
Adakah penghuni mempunyai matlamat untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti?	89
Bagaimanakah dorongan atau pengaruh kawan yang diterima untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti?	95
Bagaimanakah dorongan atau pengaruh kakitangan terhadap penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti?	100
Bagaimanakah dorongan atau pengaruh keluarga kepada penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti?	105
Bagaimanakah tahap pengetahuan penghuni mengenai tujuan aktiviti yang disediakan kepadanya semasa berada di pusat serenti?	111
Bagaimanakah pandangan penghuni terhadap ... pengurusan pentadbiran pusat serenti dalam usaha membantu penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah?	116

HALAMAN

Bagaimakah tahap keyakinan penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti?	122
Apakah matlamat penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti?	127
Bagaimakah sokongan dan dorongan kawan penagih kepada penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti?	132
Bagaimakah sokongan dan dorongan jiran atau masyarakat kepada penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti?	136
Bagaimakah sokongan dan dorongan atau pengaruh keluarga kepada penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti?	141
Bagaimakah tahap perhubungan penghuni ... dengan Pegawai Pemulihan Dadah Daerah untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti?	146
Apakah faktor utama kegagalan penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah setelah mengikuti program rawatan dan pemulihan di pusat serenti?	150

IV PERBINCANGAN

Pengenalan	153
Keyakinan penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	153
Matlamat penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	156
Sokongan dan dorongan kawan-kawan untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	158
Sokongan dan dorongan kakitangan untuk membebaskan penghuni daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	160
Sokongan dan dorongan keluarga untuk membebaskan penghuni daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	162
Kefahaman penghuni terhadap tujuan yang disediakan untuk membebaskan diri daripada dadah semasa di pusat serenti.	166
Pandangan penghuni terhadap pengurusan pentadbiran untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	168
Keyakinan penghuni untuk bebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	170
Matlamat penghuni mengenai untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	172

HALAMAN

Sokongan dan dorongan kawan penagih untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	173
Sokongan dan dorongan Jiran atau Masyarakat untuk membebaskan penghuni daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	175
Sokongan dan dorongan keluarga untuk membebaskan penghuni daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	177
Perhubungan penghuni dengan Pegawai Pemulihan Dadah Daerah untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	179
Faktor-faktor utama kegagalan penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah setelah mengikuti program rawatan dan pemulihan di pusat serenti.	183

V

KESIMPULAN

Pengenalan	186
Kesimpulan Kajian	186
Penghuni berorientasikan motivasi luaran	187
Program pemulihan kurang berjaya menimbulkan kesedaran diri dan kekuatan diri.	190
Persekitaran yang tidak menggalakkan.	193
Program rawatan yang tidak jelas.	195
Kemudahan mendapat dadah.	197
Rawatan tidak berjaya timbulkan kesedaran. ...	199

HALAMAN

Syor-syor atau Cadangan	201
Penyediaan persekitaran pusat serenti yang ... bebas 100 peratus dari dadah dan lain-lain bahan gantian.	201
Menyekat ideologi penghuni lama daripada ... sampai ke penghuni yang baru masuk pusat serenti.	202
Penempatan penghuni di asrama.	203
Penyediaan kakitangan yang berminat.	203
Sstrategi pembinaan insan.	204
Strategi pembentukan persekitaran pusat yang positif.	204
Strategi pembentukan keluarga bahgia.	205
Strategi pengawasan dan penyeliaan.	206
Strategi penyelidikan.	207

RUJUKAN

LAMPIRAN	Lampiran 1 : Soalan Kajian	214
	Kegagalan Pemulihan Dadah	
	Lampiran 2 : Bilangan Penagih 1988-1995	218
	Lampiran 3 : Bilangan Penghuni Tahun 1996 ...	219
	Lampiran 4 : Perintah-perintah	220
	Tetap Ketua Pengarah Bil. 1/96	

SENARAI JADUAL

JADUAL	TAJUK	HALAMAN
1	Jumlah responden mengikut kemasukan ke pusat serenti atau penjara.	78
2	Jumlah responden mengikut umur	79
3	Jumlah responden mengikut pendidikan	80
4	Jumlah responden mengikut dadah yang diambil.	81
5	Jumlah responden mengikut tempoh ketagih dadah.	82
6	Tahap-tahap keyakinan penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	83
7	Sebab-sebab penghuni mempunyai keyakinan ... yang tinggi untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	84
8	Sebab-sebab penghuni memberi kenyataan tidak pasti tentang keyakinan untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	86
9	Sebab-sebab penghuni mempunyai keyakinan yang rendah untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	88
10	Tahap matlamat penghuni untuk membebaskan ... diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	90
11	Sebab-sebab penghuni mempunyai matlamat yang tinggi untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	91
12	Sebab-sebab penghuni mempunyai matlamat yang tidak pasti untuk membebaskan diri daripada dadak semasa berada di pusat serenti.	93

HALAMAN

13	Sebab-sebab penghuni mempunyai matlamat yang rendah untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti.	94
14	Tahap dorongan atau pengaruh kawan yang diterima oleh penghuni untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti.	95
15	Sebab-sebab dorongan atau pengaruh yang tinggi .. daripada kawan untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti	96
16	Sebab-sebab dorongan atau pengaruh yang tidak ... pasti daripada kawan untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti.	97
17	Sebab-sebab dorongan atau pengaruh yang rendah daripada kawan untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti.	98
18	Tahap dorongan atau pengaruh kakitangan yang diterima oleh penghuni untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti?	100
19	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau pengaruh kakitangan yang tinggi untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti.	101
20	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau pengaruh kakitangan yang tidak pasti untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti.	103
21	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau ... pengaruh kakitangan yang rendah untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti.	104
22	Tahap dorongan atau pengaruh keluarga kepada penghuni untuk membebaskan diri daripada dahad semasa berada di pusat serenti.	106

HALAMAN

23	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau pengaruh keluarga tinggi kepada penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	107
24	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau pengaruh keluarga tidak pasti untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	109
25	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau pengaruh keluarga rendah untuk membebaskan diri daripada dadah semasa berada di pusat serenti.	110
26	Tahap pengetahuan penghuni mengenai tujuan aktiviti yang disediakan kepadanya semasa berada di pusat serenti.	111
27	Sebab-sebab yang dinyatakan oleh penghuni tentang pengetahuan yang tinggi mengenai tujuan aktiviti yang disediakan kepadanya semasa berada di pusat serenti.	112
28	Sebab-sebab yang dinyatakan oleh penghuni tentang pengetahuan yang tidak pasti mengenai tujuan aktiviti yang disediakan kepadanya semasa berada di pusat serenti	113
29	Sebab-sebab yang dinyatakan oleh penghuni tentang pengetahuan yang rendah mengenai tujuan aktiviti yang disediakan kepadanya semasa berada di pusat serenti	115
30	Tahap pandangan penghuni terhadap pengurusan pentadbiran pusat serenti dalam usaha membantu penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah	116
31	Sebab-sebab penghuni memberi kenyataan yang tinggi terhadap pengurusan pentadbiran pusat serenti dalam usaha membantu penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah	117

HALAMAN

32	Sebab-sebab penghuni memberi kenyataan yang tidak pasti terhadap pengurusan pentadbiran pusat serenti dalam usaha membantu penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah	119
33	Sebab-sebab penghuni memberi kenyataan yang rendah terhadap pengurusan pentadbiran pusat serenti dalam usaha membantu penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah	120
34	Tahap keyakinan penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan.	122
35	Sebab-sebab penghuni menyatakan keyakinan yang tinggi untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti .	123
36	Sebab-sebab penghuni menyatakan keyakinan yang tidak pasti untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti .	125
37	Sebab-sebab penghuni menyatakan keyakinan yang rendah untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti .	126
38	Tahap mengenai matlamat penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	128
39	Sebab-sebab penghuni mempunyai matlamat yang tinggi untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	129
40	Sebab-sebab penghuni mempunyai matlamat yang tidak pasti untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	130
41	Sebab-sebab penghuni mempunyai matlamat yang rendah untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	131

HALAMAN

42	Tahap mengenai dorongan atau pengaruh kawan penagih untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	133
43	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau pengaruh kawan penagih yang tidak pasti untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	134
44	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau pengaruh kawan penagih yang rendah untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	135
45	Tahap sokongan dan dorongan jiran atau masyarakat kepada penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	137
46	Sebab-sebab penghuni menyatakan mendapat dorongan yang tinggi oleh jiran atau masyarakat untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	138
47	Sebab-sebab penghuni menyatakan mendapat dorongan yang tidak pasti oleh jiran atau masyarakat untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	139
48	Sebab-sebab penghuni menyatakan mendapat dorongan yang rendah oleh jiran atau masyarakat untuk membebaskan diri daripada dadah selepas dibebaskan dari pusat serenti.	140
49	Tahap mengenai dorongan atau pengaruh keluarga kepada penghuni untuk membebaskan diri daripada dadah setelah di bebaskan dari pusat serenti.	142
50	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau pengaruh keluarga yang tinggi kepadanya untuk membebaskan diri daripada dadah setelah di bebaskan dari pusat serenti	143

HALAMAN

51	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan atau pengaruh keluarga yang tidak pasti kepadanya untuk membebaskan diri daripada dadah setelah di bebaskan dari pusat serenti	144
52	Sebab-sebab penghuni menyatakan dorongan pengaruh keluarga yang rendah kepadanya untuk membebaskan diri daripada dadah setelah di bebaskan dari pusat serenti	145
53	Tahap perhubungan penghuni dengan Pegawai Pemulihan Dadah Daerah untuk membebaskan diri daripada dadah setelah di bebaskan dari pusat serenti.	146
54	Sebab-sebab penghuni menyatakan perhubungan yang tinggi dengan Pegawai Pemulihan Dadah Daerah untuk membebaskan diri daripada dadah setelah di bebaskan dari pusat serenti.	147
55	Sebab-sebab penghuni menyatakan perhubungan yang tidak pasti dengan Pegawai Pemulihan Dadah Daerah untuk membebaskan diri daripada dadah setelah di bebaskan dari pusat serenti.	148
56	Sebab-sebab penghuni menyatakan perhubungan yang rendah dengan Pegawai Pemulihan Dadah Daerah untuk membebaskan diri daripada dadah setelah di bebaskan dari pusat serenti.	149
57	Sebab-sebab faktor utama seseorang penghuni itu gagal dalam usaha untuk membebaskan diri daripada dadah setelah mengikuti program rawatan dan pemulihan di pusat serenti.	151

SENARAI RAJAH

RAJAH	HALAMAN
Rajah 1 : Carta Organisasi Pusat Serenti Sungai Petani	6
Rajah 2 : Latihan Kawad Mengikut Fasa	44
Rajah 3 : Model Faktor-Faktor Untuk Membebaskan Diri	71
Daripada Dadah.	

SENARAI SINGKATAN

ADK	Ajensi Dadah Kebangsaan
BRPD	Bahagian Rawatan Dan Pemulihan Dadah
ILO	International Labour Organisation
KDN	Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri
MDDD	Membebaskan Diri Daripada Dadah
PEMADAM	Persatuan Mencegah Dadah Malaysia
PJL	Pusat Jagaan Lanjutan
PPAD	Pasukan Petugas Anti Dadah
PPDD	Pegawai Pemulihan Dadah Daerah
PS	Pusat Serenti
PSSP	Pusat Serenti Sungai Petani
UNDP	United Nation Development Programme
%	Peratus

**Abstrak projek penyelidikan yang dikemukakan kepada Senat Universiti
Putra Malaysia Malaysia sebagai memenuhi sebahagian daripada keperluan
untuk mendapatkan Ijazah Master Sains (Kaunseling)**

**FAKTOR-FAKTOR KEGAGALAN MEMBEBAKAN DIRI
DARIPADA DADAH DI KALANGAN PENAGIH**

Oleh

MOKHTAR BIN MOHAMMED

MEI 1997

Penyelia : Dr. Mizan Adiliah bt Ahmad Ibrahim

Fakulti : Pengajian Pendidikan

Kajian ini dijalankan di Pusat Serenti Sungai Petani, Kedah. Tujuannya ialah untuk melihat faktor-faktor kegagalan membebaskan diri daripada dadah di kalangan penagih. Juga untuk mengetahui situasi penghuni-penghuni berdasarkan rangsangan dalaman dan rangsangan sosial dalam konteks perubahan. Seramai 116 orang penghuni yang telah gagal membebaskan diri daripada dadah setelah mengikuti program rawatan dan pemulihan di pusat-pusat serenti telah dipilih untuk dijadikan sampel kajian. Data-data dikumpulkan melalui temubual berpandukan soal selidik semi struktur yang mengandungi berbagai soalan berkaitan dengan faktor individu, sosial, keluarga, masyarakat, pentadbiran dan

persekitaran untuk membebaskan diri daripada dadah. Keputusan dilihat berdasarkan pemeratusan dan kekerapan. Keputusan menunjukkan faktor individual, sosial, keluarga, masyarakat, pentadbiran dan persekitaran mempengaruhi fenomena kejayaan untuk membebaskan diri daripada dadah. Dalam konteks perubahan pula, kebanyakan penghuni berisiko tinggi untuk menagih semula selepas dibebaskan dari pusat serenti.

**Abstract of the project submitted to the Senate of Universiti Putra Malaysia
in partial fulfilment of the requirements for the degree of
Master of Science (Counselling)**

THE FACTORS THAT PROMOTE RELAPSE AMONG ADDICTS

BY

MOKHTAR BIN MOHAMMED

MAY 1997

Supervisor : Dr. Mizan Adiliah bt Ahmad Ibrahim

Faculty : Educational Studies

This research has been carried out in Sungai Petani, Kedah Rehabilitation Centre. The aim of this research is to determine the factors that promote relapse among addicts. It is also carried out to observe the situations experienced by the drug addicts based on the internal and social stimuli in their recovery process. About 116 relapsed inmates respondents were chosen as samples for this research. The data were compiled from the interviews and semi-structured questionnaires that contained items that were related to individual, social, family, public, administration and the environment that will help to prevent relapsed.